

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2024/013 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Balans 2a, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 23 januari 2024 een klaagschrift, gedateerd op 23 januari 2024, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing van verweerster om aan klager verlof te weigeren.

De klachtencommissie ontving op 1 februari 2024 een verweerschrift, eveneens gedateerd op 1 februari 2024, van mevrouw XXXX, verpleegkundig specialist GGZ/ regiebehandelaar, hierna te noemen verweerster.

Verweerster heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 15 februari 2024. Klager en verweerster waren aanwezig. Juriste mevrouw mr. XXXX was aanwezig wegens afwezigheid van mevrouw XXXX. Mevrouw XXXX was aanwezig als patiëntvertrouwenspersoon van klager.

Bovengenoemde personen, alsmede de leden van de klachtencommissie waren aanwezig, de psychiater van de klachtencommissie heeft deelgenomen aan de behandeling van de klacht.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

De beslissing van 18 januari 2024 om aan klager verlof te weigeren.

3. De feiten

De Rechtbank Oost-Brabant heeft op 12 januari 2024 een machtiging tot het verlenen van verplichte zorg verleend ten aanzien van klager. Deze machtiging geldt tot en met 13 januari 2025.

Klager is opgenomen op afdeling Balans 2A, onderdeel van GGzE.De Woenselse Poort.

Op 18 januari 2024 heeft de begeleiding besloten om het verlof van klager niet toe te kennen c.q. verplichte zorg te verlenen in de vorm van het beperken van de bewegingsvrijheid van klager. Dit vond plaats op basis van het ruiken van een wietgeur, alsmede op grond van de observatie van de verpleging dat klager verkeerde in fase 2 van zijn signaleringsplan. Op 19 januari 2024 is klager tijdens de avonddienst weer met verlof kunnen gaan omdat hij zich toen weer in fase 0 van zijn signaleringsplan bevond.

4. Standpunt van klager

Klager stelt zich op het standpunt dat hij onterecht 2 dagen op zijn kamer moest blijven. Onterecht omdat (weliswaar achteraf) uit een urinecontrole is gebleken dat hij geen wiet had gebruikt, terwijl dit als een van de redenen werd genoemd waarop hij niet op verlof mocht gaan. Daarnaast werd als reden gegeven dat klager in fase 2 zat van zijn signaleringsplan, waardoor hij niet voldeed aan de voorwaarden van verlof.

Klager zegt met behandelaar de afspraak te hebben dat hij naar buiten mag totdat de uitslag binnen is van de urinecontrole, maar dat hij toch niet op verlof mocht gaan. Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren en een schadevergoeding toe te wijzen voor de 2 dagen waarop hij binnen moest blijven.

De patiëntvertrouwenspersoon heeft hieraan toegevoegd dat klager in de besloten setting, waarin hij zich bevindt, heeft aangegeven dat hij het niet eens was met de zorg die in zijn zorgmachtiging stond.

Omdat hij vervolgens toch binnen moest blijven, gaat het volgens de PVP om een vorm van verplichte zorg en had er dus een formele aanzegging en beoordeling moeten plaats vinden ex artikel 8:9 Wvvgz. Zij verzoekt de klachtencommissie om dit mee te nemen in haar beslissing. Zij stelt dat klager beperking van de bewegingsvrijheid heeft ervaren omdat hij niet van de afdeling af mocht. Daarom had een aanzegging plaats moeten vinden, aangezien zonder aanzegging de beslissing om het verlof in te trekken geen grondslag heeft.

Klager verzoekt de klachtencommissie om de klacht gegrond te verklaren.

5. Standpunt van verweerster

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

Aangezien klager op basis van een zorgmachtiging geplaatst is op een gesloten afdeling, kan verlof toegekend worden indien betrokkene voldoet aan de verlofvoorwaarden. Daar klager niet aan de voorwaarden voor verlof voldeed, is geen sprake geweest van het inzetten van verplichte zorg, aldus verweerster.

Verweerster stelt zich op het standpunt dat klager niet aan de voorwaarden voor verlof voldeed op basis van een wietgeur die is geroken (1) in combinatie met het observeren van klager die zich volgens die observaties in fase 2 bevond van zijn signaleringsplan (2). Doordat klager op een gesloten afdeling verblijft op basis van een zorgmachtiging, kan klager niet klagen over 'beperken van bewegingsvrijheid' immers er werden geen vrijheidsbeperkende maatregelen opgelegd. Aangezien klager zich immers op een gesloten afdeling bevindt heeft hij in principe geen recht op verlof. Verweerster verwijst daartoe naar een tweetal eerdere beslissingen van de klachtencommissie, te weten de zaken beoordeeld onder de klachtnummers 2023-011 en 2023-019. De behandeling gebeurde op basis van de zorgmachtiging die onderdeel uitmaakt het signaleringsplan dat met klager is opgesteld op basis van zijn diagnoses: schizo affectieve stoornis (bipolair type), stoornis in cannabisgebruik en stoornis in amfetamineachtig middel.

Verweerster geeft voorts aan dat klager vrij was om naar de binnentuin te gaan. Zij laat verder weten dat het klager de volgende dag vrij stond om met verlof te gaan, omdat hij zich in fase 0 van het signaleringsplan bevond. Klager ging echter ook een dag later niet met verlof maar pas op 19 januari in de avond.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klager een zorgmachtiging is verleend op 12 januari 2024, geldend tot en met 13 januari 2025, waarin verplichte zorg is opgenomen ten opzichte van klager en dat klager is opgenomen op basis van deze zorgmachtiging..

Klager klaagt over de beslissing op grond van artikel 8:9 Wvvgz : het uitvoeren van crisismaatregel of de zorgmachtiging. Op grond van artikel 10:3 onder h van de Wvvgz kan klager over een beslissing over de uitvoering van verplichte zorg een klacht indienen bij de klachtencommissie. De klachtencommissie is daarom bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

De klachtencommissie beoordeelt de klacht als volgt:
de klachtencommissie verklaart de klacht over het niet aan klager toestaan van verlof op 18 januari 2024 gegrond en zij overweegt daartoe het navolgende.

In beginsel is het juist -zoals de klachtencommissie ook eerder in haar beslissingen 2023-011 en 2023-19 heeft overwogen en beslist- dat iemand die is opgenomen op een gesloten afdeling *in beginsel* niet de mogelijkheid heeft van verlof buiten de afdeling. Ofwel: in principe heeft zo een cliënt geen recht op verlof maar kan een verlof worden toegekend. Het niet toekennen van een bepaald verlof is met andere woorden niet hetzelfde als het weigeren van verlof.

In het onderhavige geval was echter het verlof aan klager reeds toegekend en had hij al, zoals ter zitting is gebleken, sowieso al 5 of 6 verlofmomenten op een dag. Dit reeds aan klager toegekende verlof werd echter op 18 januari 2024 aan klager vervolgens geweigerd. In zo een geval is *wel* sprake van een beperking van de bewegingsvrijheid en is dus een formele beoordeling en aanzegging noodzakelijk zoals is bepaald in artikel 8:9 Wvvgz, ook als een cliënt zich bevindt op een gesloten afdeling.

Dit is ook in overeenstemming met de heersende leer, zoals onder andere blijkt uit de beschikking van de rechtbank Midden-Nederland van 2 april 2021 (ECLI:NL:RBMNED:2021:1565) waarin die rechtbank overwoog ten aanzien van een cliënt die was opgenomen op een gesloten afdeling:

r.o. 3.3

[...] Ter zitting heeft [verweerster 1] verder nog toegelicht dat, hoewel het een opname op een gesloten afdeling betrof, er op het moment dat [verzoeker] werd opgenomen geen sprake was van het beperken van zijn bewegingsvrijheid, omdat men 'begonnen is met vrijheden'. De rechtbank leidt daaruit af dat in het geval van [verzoeker] de opname niet is ingestoken vanuit de gedachte 'het is een gesloten opname en vandaaruit wordt toegewerkt naar vrijheden', maar juist het omgekeerde.

Vanuit die aannahme kan de rechtbank volgen dat er dan op het moment van de opname op de gesloten afdeling, geen verplichting was om het beperken van de bewegingsvrijheid neer te leggen in een schriftelijke aanzegging en kennisgeving, als bedoeld in het tweede en derde lid van artikel 8:9 Wvvgz. Het moment waarop tot aanzegging moet worden overgegaan, verschuift dan naar het moment waarop er sprake is van verzet in de zin van de Wvvgz en er toch een beperking van de bewegingsvrijheid moet volgen.

r.o. 3.5

[...] Gelet hierop had toen naar het oordeel van de rechtbank geconcludeerd moeten worden dat er op dat moment sprake was van verzet en was het niet toestaan van verlof (verplichte zorg in de vorm van) het beperken van bewegingsvrijheid. Naar het oordeel van de rechtbank had [verweerster 1] toen het toepassen van die vorm van verplichte zorg moeten aanzeggen overeenkomstig artikel 8:9 tweede en derde lid Wvvgz. Nu dat niet is gebeurd, is sprake van een schending van een wettelijk voorschrift. De rechtbank zal daarom de klacht van [verzoeker] gegrond verklaren.

Deze rechtsoverwegingen komen erop neer dat op het moment dat een cliënt die zich in een gesloten setting bevindt, maar aan wie vrijheden zijn toegekend die vervolgens weer geweigerd worden, in geval van verzet alsnog een aanzegging ex artikel 8:9 Wvvgz noodzakelijk is. Uit de stukken blijkt dat klager het niet eens was met het niet toestaan van zijn voorgenomen verlof op 18 januari 2024, zodat een formele aanzegging noodzakelijk was, maar die is niet gedaan.

Zie hierover ook:

Noot Jgz 2021/43:

Op grond van de beschikbare gegevens had op (datum) moeten zijn geconcludeerd dat er op dat moment sprake was van verzet tegen het niet verlenen van verlof, aldus de rechtbank; toen had het verder gedwongen verblijf in de gesloten afdeling moeten zijn aangezegd overeenkomstig art. 8:9 lid 2 en 3 Wvvgz. Dat leidt tot het oordeel dat de klacht gegrond is.

Het voorgaande is ook in de lijn van de beslissingen zoals gepubliceerd door de Klachtencommissie GGZ Drenthe 23-01 en Klachtencommissie Vincent van Gogh 21-013, alsmede ECLI:NL:GHARL:2022:423.

Nu vast staat dat voornoemde formele aanzegging niet heeft plaats gevonden, is de klacht van klager reeds om die reden **gegrond**.

De klachtencommissie stelt daarbij overigens vast dat in het signaleringsplan van klager bovendien is opgenomen:

Fase 2 (Verlies van controle):

- Nabijheid bieden. Rust uitstralen en er zijn is voldoende. Laat dhr. razen en spuien als hij daar behoefte aan heeft. Praat op een zachte en rustige toon. Ga niet op de inhoud in.*
- Dhr. aanbieden om samen te gaan wandelen - Hem een time out geven voor minstens een half uur op kamer of in de 'chillroom'.*
- 'Zo nodig' medicatie directief aanbieden, benoem hier het belang van het medicijn.*
- Geef duidelijk grenzen aan als dhr. grensoverschrijdend is.*
- UC afnemen om inzicht te krijgen in drugsgebruik. Laag insteken en benoemen dat er geen consequenties aan hangen.*

Uit de gedingstukken blijkt dat klager zich volgens verweerster in 'Fase 2' bevond en in die fase is het weigeren van verlof geen in het signaleringsplan opgenomen interventie. Pas als klager zich in fase 3 bevindt is in het signaleringsplan opgenomen dat klager niet met verlof kon. Dus ook om inhoudelijke redenen valt de beslissing om aan klager op 18 januari 2024 het toegekende verlof alsnog te weigeren niet te begrijpen.

Klager heeft om een schadevergoeding gevraagd. Nu de klacht van klager gegrond zal worden verklaard zal eerst klager in de gelegenheid worden gesteld om zijn verzoek om een schadevergoeding nader te onderbouwen waarna verweerster in de gelegenheid worden gesteld om zich daar eveneens over uit te laten. Beide partijen zullen daartoe 14 dagen de gelegenheid krijgen, waarna de klachtencommissie over het verzoek om een schadevergoeding zal beslissen.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht tegen de beslissing d.d. 18 januari 2024 om aan klager zijn verlof te weigeren **GEGROND**

Stelt klager in de gelegenheid om zijn verzoek om een schadevergoeding te onderbouwen binnen 14 dagen na de dagtekening van deze beslissing, waarna verweerster binnen 14 dagen na ontvangst van die onderbouwing zich daarover eveneens kan uitlaten.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 29 februari 2024 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. dr. XXXX, voorzitter, en mevrouw XXXX, lid, mevrouw XXXX, psychiater en mevrouw XXXX, secretaris.